

FOAIA POPORULUI

„Țineți cu poporul
ca să nu rătăciți...”

CEA MAI VECHIE FOAIE POPORALĂ, INFIINȚATĂ ÎN ANUL 1892

Apare în fiecare Duminică
sub direcția unui comitet
înscris în Reg. Publ. la Tribunalul Sibiu sub Nr. 97-1943.

Organ al Asociației „Astra,”

Redactor responsabil: Nic. Nicoară-Dobârceanu

Redacția și Administrația:
SIBIU, Str. Șaguna 6. Telefon 83/A
Taxa poștală plătită în numerar, conform aprobării Nr. 96.646/1943

La temelia țării

Prin jertele grele România a ajuns iar la granițele sale firești dela apus. Dacă ar fi fost să ne răfuim numai cu armata ungurească am fi crușat mult sânge scump, dar împrejurările așa au voit ca să avem de izgonit de pe pământul românesc, alături de marea armată rusă, și oștirile germane.

Noi am mai fost odată și singuri la Budapesta, în 1919, așa că știm ce ar fi însemnat dacă ne-am fi măsurat numai cu armata ungurească.

Acum, rând pe rând, teritoriul eliberat intră în cadrele administrației românești, și noi va trebui să punem din nou temelia sănătoasă și de o țarie nesdruncinată țării noastre. Și mai întâi va trebui să vindecăm rănilor suferințelor îndurate de frații noștri din Ardealul de nord, vreme de patru ani.

Intrăm într-o muncă grea și încordată, în care trebuie să ne punem toată priceperea, toată inima dar și toată energia. E un început de mare răspundere și va trebui să lucrăm cu toată seriozitatea și conștiința.

La temelia realizărilor noastre viitoare și în Transilvania desrobită, și în întreaga țară va trebui să punem virtuțile tradiționale ale neamului nostru: buna chibzuială, cinstea nepătată, dreptatea nepărtinitoare, munca harnică până la jertfa personală. Va trebui să ne ferim ca de foc de greșelile trecutului pe cari le cunoaștem cu toții, și de cari ne-am pocăit în cei patru ani de cumplite suferințe.

Administrația noastră să intre pe pământul eliberat cu pas conștient de stăpân dar și cu simțul ascuțit al dreptății pentru toți. Dreptatea cere și pedepsirea celor vinovați, și apărarea celor buni și cinstiți, și executarea cu sfințenie a legilor țării, și ținerea lor fără abatere de către toți cetățenii.

Să nu mai umble nimeni, nici slujbaş nici cetățean, după foloase și favoruri personale. Nu mai poate fi vorba acum de a căpătuți pe nimeni, ci de a pune temelia nesdruncinate țării și neamului întreg. Tot jarul pe care-l putem aprinde cu munca și râvna noastră, trebuie adunat pe vatra țării spre folosul patriei întregi. Căci patru ani de chin, de jertfe și de jale, ne-a arătat tuturora că nici un bine și folos personal nu rămâne în picioare ci se prăbușește dacă nu-i temelnic așezat binele general al țării întregi. De acum, totul pentru țară și neam!

ION AGÂRBICEANU

O socoteală și o lămurire

Actul istoric dela 23 August, — cu toate binefacerile aduse de el, — a continuat, și continuă încă să fie înțeles la justa valoare, iar binefacerile lui, să fie înțelese de unii din noi, drept un mijloc de luptă împotriva conducerii țării...

Manifestațiile politice iau proporții din ce în ce mai mari, iar uneori cererile manifestanților devin direct înspăimântătoare.

Suntem deabia în zorii unei noi ere a istoriei neamului.

O ceață groasă ne oprește încă vederea întrezării zilelor de mâine — în special nouă celor mici...

În strigătul gălăgios al străzilor și demonstrațiilor politice cu pretenții de sporire a salariilor, o ceață de slujitori, modești, poate cei mai modești și mai săraci ai țării, stau resemnați și privesc...

Sunt învățătorii!

Soarta a pus pe umerii lor una din cele mai grele răspunderi, nu de azi, ci întotdeauna, de mâine; încât au uitat și uită, că pe lângă marile datorii, mai trebuie să li se dea și drepturi.

Muncesc în satele lor pentru lu-

minarea copiilor țării, luptă pe fronturi pentru îndreptarea hotarelor țării și mor cu același elan cu care de secole s'au jertfit, făcându-și datoria.

Nu strigă niciodată. Nu-și reclamă nici cel puțin bucățica de pâine la care au dreptul pentru nobila lor muncă și jertfă închinată pe altarul Patriei.

Se mai gândește oare cineva la ei?

Fără să strige la colțuri de stradă, muncind și luptând cinstit — ei tac!

Știe oare noua conducere a țării că acești, eroi de totdeauna ai neamului au un salariu de mizerie?...

Cunosc, oare, cei mai nou chemați la conducerea destinelor școlii românești, că astăzi, în secolul al XX-lea, în secolul devalorizării monetare și a celor mai aprige timpuri, un învățător slujește pentru suma de Lei 6.000 (șase mii) lunar suplimentarii și 8.000 (opt mii) lei lunar cei titulari, s'au mai bine zis, majoritatea, restul mărindu-li-se într-o mică măsură.

Nu se întreabă oare țara aceasta cum e cu puțință astăzi, când și servitorii sunt plătiți, peste 20.000 lei lu-

(Continuare în pag. II)

O nouă rânduială

Se știe că după războiul trecut, tratatele de pace încheiate cu țările mici au cuprins și un așa numit tratat al minorităților etnice și religioase. Adică s'a stabilit cum să se poarte țările mici cu frânturile de alte neamuri cari trăiau atunci între granițele lor.

Tratatele de pace de după întâiul războiu mondial au făcut, adică, dreptate popoarelor mici dându-le dreptul să hotărască singure în care țară vreau să intre, și așa s'au putut crea statele naționale: Polonia, Cehoslovacia, Jugoslavia, iar unii români din monarhia austro-ungară ne-am putut alipi de Regatul Român.

Dar cum aceste state erau împes-trițate și cu frânturi de neamuri străine din vremea când părți din ele atârnavă de alte țări, tratatele de pace au voit să facă dreptate și acestor minorități de altă naționalitate s'au religie, și au fixat normele după cari să se poarte cu statele naționale nou create s'au mărite ca teritoriu și populație.

Știm, că încă înainte de iscălirea tratatului nostru de pace, românii din Ardeal și Banat în adunarea dela 1 Decembrie 1918 din Alba Iulia, prin hotărârile aduse, au stabilit de bună voie, drepturile ce se cuvin, minorităților etnice. În România toată lumea a avut aceleași drepturi, fie români, fie de origină străină.

Dar s'a adevărit nu numai la noi, ci în toate țările cu minorități etnice că, cu toate drepturile date la conferința de pace, când a izbucnit noul războiu, aceste minorități n'au mai ținut cu țara în care au trăit, ci cu dușmanii lor. Așa a fost cu nemții din Polonia și Cehoslovacia, cu ungurii și nemții din România și Jugoslavia.

De aceea conducătorii lumii se gândesc acum la o nouă rânduială după războiu în ce privește minoritățile, o rânduială care să asigure credința și simțul datoriei și a jertfei față de țările în cari trăesc. D. E. Beneș, președintele Cehoslovaciei a și arătat că tot în viitoarele tratate de pace nu mai pot fi introduse drepturi speciale pentru minorități, ci ele vor trebui să se mulțumească cu legile generale ale fiecărei țări, iar dacă nu le place să fie cetățeni credincioși ca și cei între cari trăesc, n'au decât să se ducă în țările în cari nația lor este majoritară. Credem că aceasta va fi legea generală după războiu.

La spartul târgului

Radio Budapesta a adus informația că un ziarist german din formațiunile SS. a fost primit în audiență de Szallasy „conducătorul” statului ungar, și i-a cerut declarații asupra importanței zilelor de 15 și 16 Octombrie. D. Szallasy i-a spus că la 15 Octombrie Ungaria a fost eliberată de clica evreiască aristocratică, odată cu îndepărtarea regentului Horty, care a cerut pace dela ruși, iar, cu venirea lui în fruntea statului, în numele „Hungarismului” (ce-o mai fi și asta?) cu partidul lui hitlerist numit „a crucilor cu săgeți”, în ziua de 16 Octombrie, au răsărit zorile statului ungar. De-acum „națiunea întreagă” e liberă și urită, și își poate urma drumul ei care duce la victoria finală alături, și sub o singură comandă cu armata marelui Reich”.

Cu două zile înainte Szallasy a făcut jurământul de conducător al statului în fața coroanei ungare, scoasă din lada ei de fier, în palatul regal din Buda. În vreme ce el depunea jurământul în fața unei delegații a parlamentului, și în vreme ce făcea declarațiile de mai sus ziaristului neamț, tunurile rusești bombardau marginile Budapestei, și populația capitalei ungare se refugia pe capete.

Nu suntem un popor care să ne putem bucura de nenorocirea ungarilor, ori cât rău ne-au făcut ei până

acum și sunt gata să ne mai facă și în viitor dacă ar mai putea.

Dar nu ne putem opri să nu semnalăm grozava zăpăceală în care au ajuns dacă acum, la spartul târgului, nu au ceva mai bun de făcut decât să schimbe forma de stat, și să declare că pornesc pe un drum nou și mântuitor.

Drumul acesta l-au putut bate până acum dela 1918, dar nu s'au apropiat de el. În loc de pace cu toate țările vecine, ei au asmuțat mereu la războiu. Puteau să dea libertăți și pământ cetățenilor lor, vreme de 25 de ani, nu acum când țara le este crotopită de oștiri streine biruitoare.

Au avut, în sfârșit, războiul dorit alături de nemți și la-u pierdut. Iar acum, la spartul târgului, cică ei mai au o marfă de vânzare: Hungarismul! Dar cine să le-o cumpere?

Hitler nu mai poate vorbi

Se anunță, mai nou, că Hitler, conducătorul Germaniei, a suferit în ultima vreme o așa zisă paralizie, care îl pune în situația de a nu mai putea vorbi. În urma acestei situații, Himmler, șeful poliției secrete germane, ar fi luat

conducerea statului și a operațiilor pe teatrele de războiu. Pe de altă parte, reprezentanții diplomați ai Germaniei, au primit cuvântul de ordine, de a da tăgăda că Hitler ar fi bolnav.

DUMINECA, ÎN SAT LA NOI

Pe
urmele
Domnului

Despre jurământ

Punând tață în tață poruncile legii vechi nedesăvârșite cu cele desăvârșite ale Legii noi, Mântuitorul spune apostolilor și mulți nit de oameni cari îl ascultau:

„Ați auzit că s'a zis celor de demult: Să nu juri strâmb, și să plinești Domnul juranțele tale. Eu însă vă zic vouă: nici cum să nu jurați, nici pe cer, nici pe pământ. Ci să fie vorba ta așa sau nu, și ce este peste aceasta, dela cel rău este”.

Știm că între cele zece porunci dumnezeiești este și aceasta: „Să nu juri strâmb”. Jurământul strâmb este deci păcat de moarte, fie că-l face cineva în fața legii, când e chemat ca parte sau mărturie, fie că-l face în fața altui om, pentru a-l face să fie crezut.

Jurământul strâmb în fața legii nu-l pedepsește numai Dumnezeu, ca pe un păcat de moarte ce este, ci și judecătorul, deci se poate dovedi că cineva a jurat strâmb. Temeiul acestei opreliști este că niciun om nu are dreptul ca prin minciună să-și apere interesul său sau să scape dela pedeapsă pe altul. Omul e dat, între orice împrejurări, chiar când îl amenință o pașing-raticului și a societății nu se poate clădi pe minciună, ci numai pe adevăr. Și orice câștigă cineva prin jurământ strâmb, nu este al lui, și nu se poate folosi de acel bun ori de ce natură ar fi. Iar societatea nu ar putea exista dacă legăturile dintre oameni s'ar întemeia pe minciună. Adevărul și dreptatea n'ar mai putea ieși niciodată la iveală, dacă judecătorii ar trebui să ia de bun și jurământul mincinos al mărturilor. Așa ai putea despuia pe orice om și de averea lui, și de numele lui bun, și toată societatea omenească, toate neamurile și țările lumii s'ar prăbuși.

Dar chiar din acest motiv, pentru a descoperi minciuna și nedreptatea, jurământul drept a fost nu numai îngăduit de religii și de legislația civilă, ci și el este uneori și obligator, fără să fie un păcat din partea celui ce jură pe dreptate.

În sf. Scriptură a Legii vechii sunt nenumărate locurile în cari se spune despre însuși Dumnezeu că a jurat pentru a asigura pe poporul israelit că va ținea unele din promisiunile ce le-a făcut lui Avram, lui Iacob și altora. „Juratu-s'a Domnul și nu se va căi: Tu ești preot în veac după rânduiala lui Melchisedec”. Așa spune Scriptura despre Dumnezeu Tatăl când vorbește despre Dumnezeu Fiul, pe care-l va trimite în lume să fie „preot în veac după rânduiala lui Melchisedec”. Așa cum Melchisedec a adus lui Avram, după ce a bătut pe împărați, ca dar pâine și vin, așa și Domnul Hristos se va jertfi pe sine sub formă pâinii și a vinului în Liturgie, ca mare preot și Arhiereu.

Jurământul drept e uneori necesar, nu numai îngăduit, așa dar, Domnul Isus nu-l condamnă pe acesta când e de lipsă la judecăți, sau în armată, ori la intrarea în slujbă.

De aceea rău înțeleg scripturile se-tele religioase al căror membri refuză să jure drept la judecăți, sau la intrarea în armată.

Mântuitorul nu vorbește în cuvântarea de pe munte de jurământul drept oficial, la care sunt obligați cetățenii unei țări ca unele prilejuri.

CALENDARUL SĂPTĂMÂNII Luna Noemvrie

Dum. XXIV. d. Rus. Ev. Lu. XII. 16-21. Gl. 7. Sf. 2.

Luni	20 C. Grig. Decap.
Marți	21 (+) Intr. în bis.
Mierc.	22 Ap. Filimon
Joi	23 P. Amfilochie
Vineri	24 P. Climent
Sâmb.	25 † M. Ecaterina
Dum.	26 C. Alimpie

Dum. XXV. d. Rus. Ev. Luca XIII. 18-27. Gl. 8. Sf. 3.

Soarele

1 Nov. răs. 6 ore 52 m. Ap. 5 ore 7 m.
15 Nov. răsare 7 ore 10 m. Ap. 4 ore 50 m.

Mersul vremii

(După calendarul pe 140 ani)

1 puțină ploaie, 2 bine, 3 ploaie, 4-8 bine, 9-24 nor și ceață, 25 ploaie, 26-27 frig, 28-30 ninge.

O socoteală și o lămurire

(Continuare din pag. I.)

nar. (fără a desconsidera oarecum această categorie de muncitori), cum poate exista acest învățator? Și care e pregătirea și misiunea unuia și care a celuilalt?

Cele spuse, nu mai au, cred, nevoie de alte argumente.

Cine cunoaște opera la care e chemat învățatorul în stat, cine cunoaște munca pe care el o desfășoară să ia aminte!

Dacă țara noastră a putut străbate, în greua ei misiune istorică de totdeauna, aceasta s'a datorit și se datorește mereu numai dascălului, — e-

ducatorul de totdeauna și de ori unde al neamului nostru...

Iar cei ce s'biară mereu, cerând salarii mari și ore puține de muncă, să facă o comparație între aceia care cer tăcând și așteptând momentul când țara va putea... căci în nici o țară a lumii, orice sistem de conducere ar avea ea, învățatorul nu e așa slab plătit ca la noi, și la fel, nicișieră nu-l găsim atât de înțelegător al nevoilor vremii, ca la noi. Să-i urmăim!

A. Roman

Ci Domnul Isus vorbește de vorbe noastre cele de toate zilele, când, nu e de lipsă jurământul drept, ci e de ajuns să afirmi zicând da, sau să crezi spunând nu. Nenumărați oameni, adică, aveau atunci obiceiul, și mulți îl mai au și azi ca tot ce spun altuia, îndată ce acela se pare că nu crede, să înceapă a se jura cu vorbe cumplite: „Să-l ia dracul, să-l trăznească; să nu aibă parte de copii; să moară în clipa aceia; să nu-i dea Dumnezeu noroc”, și câte alte vorbe nesăfuite. Pe vremea Mântuitorului, în vorbirea de toate zilele cu alții, evreii se jură pe Dumnezeu, pe cer, pe pământ, pe templu pe aurul din templu.

Acest obicei blestemat de atunci, și de acum, îl oprește cu desăvârșire Domnul. „Să nu jurați nici cum, ci să fie vorba voastră da sau nu”. Cine vă crede bine, cine nu, iarăși bine, treaba lui. Dar tu și când spui adevărul, nu trece mai departe în fața deaproapelui tău, nu te jura. E destul dacă întărești cele spuse în da și nu.

Iată dela cari jurăminte ne oprește Mântuitorul cu desăvârșire. Tu și-ai tăcut datorita față de deaproapele dată întărești spusele tale cu da sau nu. Tot ce-i mai mult vine dela cel rău”.

Părintele Ion

PENTRU CEASURILE DE ODIHNA

FOIȘOARĂ

Cântec de iarnă

Săniuș pe deal sub vii
lan aduceți, măi copii,
Traista cu alune.
Flori de ghiță la ferești,
Foc în vatră și povești
Spune, maică, spune...

Săniuș de pe răzor,
Nu pot spune, dragilor,
Că mi-e strânsă jalea,
Lacrămile mă pândesc
Cum voi da să povestesc
Ele-mi curmă calea.

Săniuș de lângă râu
Pune maică furca 'n brâu
Dacă-i jalea strânsă;
Că de-i plânge, de-i ofta
Noi îți ștergem lacrima...
Spune-ne-o și plânsă!...

Maria Cunțan

Foița glumeață a „Foi Poporului”

Cum să udă oamenii

Când Românul e apucat de un potope de ploaie și udat, de curge apa de pe el, zice:

— M'am udat până la piele.

Francezul mai gingaș, află acest lucru mai neplăcut, ca Românul, și zice:

— M'am udat până la oase!

Spaniolul să udă până la creeri, iar Arabul din pusturile năsiptoase și uscate, întâmplându-i să se udat de un povoi de ploaie, grăiește năcăjit:

— M'am udat până la mațe.

Țiganul la solgăbirău

Mai de mult, pe când era în floare ibăgia, nu erau poște ca acum, ci scrisorile le duceau dela un loc la altul de obicei oameni trimiși anume.

Așa a trimis primarul unui sat o carte pe un țigan la domnul solgăbirău.

Țiganul porni la drum având în mână o măciucă, cât el de mare. Când intră în curte la solgăbirău, sări spre el un căpău blând al solgăbirăului. Țiganul care nu mai văzuse astfel de dihanii, cuprins de frică, că

dihania cu picioare lungi îl și îmbucă, îi trase una cu măciuca, de bietul căpău rămase pe loc mort.

— De ce mi-ai omorât căpăul, măi Țigane? să răsti către el solgăbirăul.

— Sărut mânil și tălpile picioarelor, zise Țiganul tremurând de frică, am gândit că-i căne.

DE TOATE

● **Clocitoarele** de pui din America scot pe fiecare an cam 700 de milioane de pui. Și în alte țări clocitoarele se tot înmulțesc, mai ales unde sunt mari crescătorii de pasări.

● **Ridichile** au fost aduse mai întâi în Anglia prin 1550. Până atunci nu erau ridichi în Europa. Dar nici azi nu se știe de unde au fost aduse. Cele mai vechi legume pe cari le cresc oamenii în grădini sunt: ceapa, aiul (usturoiul), morcovii, pătrunjelii și castraveții

● **Ciorile** sunt socotite peste tot ca stricăcioase, deși ele aduc folos omului mâncând multe omizi și lăcuste. Fiecare vietate își are și folosul său în lume.

● **Lacrimile** au putere de curățire, de desinfectare, eleucid o mulțime

de semințe de boli (microbi). O linguriță de lacrimi turnată în 100 de litri de apă sărată, dă o materie foarte desinfectantă cu care te poți spăla pe mâni când ai umblat cu oameni bolnavi de boli molipsitoare.

● **Un negustor** care făcea multe drumuri când trecea printr'un orașel trăgea mereu la același hotel, și lua aceiaș cameră. Lucru destul de obișnuit cu călătorii, dar ce este de mirat este faptul că negustorul de câte ori dormea acolo avea acelaș vis. Visa că-i arde satul și din el curge o ploaie de aur. Se trezea totdeauna și se minuna. După ce a visat de cinci ori după oaltă aceiași vis, a șas-a oară a desfăcut așternutul și a răscolit în saltea unde a aflat două mii de dolari și 60 bani de aur, învăliți în niște gazete vechi.

● **Copilul mic**, când e ținut în brațe, trebuie să-l muți destul de des de pe un braț pe altul, pentrucă altfel i se poate îndoi șira spinării și să rămână strâmb.

● **Dacă e crăpată** copita calului unge-o bine cu un aluat făcut din ceară și miere topită la foc, și lăsat calduț. După câteva ungeri crăpăturile din copită se vor micșora până vor dispăre de tot.

● **DACA CITEȘTI FOAIA**, nu o arunca, ci împrumut-o și vecinului pentru a o cunoaște și el

AGRICULTURA - ECONOMIE - GOSPODARIE

Cum funcționează piața de cereale

— Lipsa piețelor de desfacere —

În exportul de cereale, nu se fac, deocamdată, târguri mai mari.

Singurii cumpărători importanți sunt autoritățile, care se aprovizionează cu diferite cereale dela noi. Din stocurile de cereale cumpărate, importante cantități au fost trimise în Serbia, pentru aprovizionarea populației înfometate din acea țară.

Deasemeni, urmează ca în curând să sosească în porturile românești — Constanța sau Brăila — mai multe vase grecești, care vor încărca cereale pentru aprovizionarea populației din Grecia.

Aceste cantități de cereale vor fi livrate tot din stocurile destinate autorităților, care se ocupă cu ajutorarea țărilor cari au suferit de pe urma războiului dus împotriva Germaniei.

Cercurile comerciale arată că mazărea continuă să rămână fără cumpărători. Importante stocuri din acest articol se mai găsesc în porturi și în magazine, încă din recolta anului trecut.

Deasemenea, cererea de fasole pentru nevoile consumului launtric, este foarte redusă, iar stocurile cari se găsesc în magazine sunt destul de mari, deoarece au mai rămas mari cantități din anii trecuți.

Lipsa de deșee (piețe de desfacere) în străinătate, face ca situația actuală să dăinuiească mai multă vreme.

Se știe că principalii cumpărători de fasole erau Franța — unul din

cei mai buni clienți — Grecia și, într-o oarecare măsură, Elveția.

Or, din cauza războiului, nu poate fi vorba de un export de cereale și oleaginoase în nici una din țările mai sus arătate. De altfel, în momentul de față nu există niciun fel de convenții comerciale sau schimburi de mărfuri cu țările de mai sus.

Se speră însă că situația se va normaliza ceva mai târziu, adică în momentul în care războiul va înceta,

acum majoritatea flotei comerciale atât greacă, precum și a marilor noștri aliați, fiind angajate, pentru nevoile frontului de luptă.

Cercurile comerciale exportatoare sunt însă de părere că imediat după sfârșitul războiului, când navigația vaselor pe Marea Neagră va fi liberă, se va putea reintra repede în normal, națiunile aliate având o flotă îndestulătoare pentru a duce mai departe războiul împotriva Japoniei.

Să grăbim transportul sfeclă de zahăr

Recolta de sfeclă de zahăr, care anul acesta a fost destul de bună, amenință, din lipsă de mijloace de transport, să putrezească pe câmp. Chiar dacă va fi transportată mai târziu la locurile de fabricație, sfecla pierde o mare parte din greutate, în urma unei mai îndelungate rămânări în grămezi pe rampele de încărcare a gârilor. Azi, situația e de așa natură, că recoltele de sfeclă nu pot fi transportate nici măcar pe raza economică a fabricii — 100 km. în jur.

Problema aceasta, care amenință producția de zahăr actuală, a fost luată în discuție de Consiliul de Miniștri și Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării. S'a luat hotărârea să

se facă toate eforturile pentru a se transporta recolta de sfeclă pe Dunăre.

Și înainte de războiu două treimi din sfecla de zahăr se expedia pe calea apei; astfel ar fi nevoie de un număr prea mare de vagoane, dacă ne gândim că dintr'un vagon de 10.000 kgr. sfeclă, se scoate abia 1.400 kgr. zahăr.

În prezent singurele fabrici de zahăr sunt: Bod (Brașov) Arad și Chilia, iar fabrica din Giurgiu a fixat nouile locuri pentru imbarcare.

Se speră că în curând va fi repusă în funcțiune și fabrica de zahăr dela Roman.

O grije se impune

pentru bunurile industriale preluate dela străini

Pentru administrarea bunurilor inamice din țara noastră, au fost numiți administratori. Dar simpla numire a acestora n'a dat rezultate dorite, întrucât este vorba de bunuri în valoare de circa 10 miliarde Lei, care trebuiesc preluate sub control, prețuite și păstrate în bună stare. În același timp întreprinderile cu caracter industrial și comercial trebuie să-și continue activitatea, pentru ca viața economică a țării să funcționeze normal.

Pentru o cât mai bună administrare a bunurilor inamice s'au făcut mai multe propuneri, printre care și aceea, ca aceste bunuri să fie grupate pe categorii: industrii, fonduri de comerț, ateliere, moșii, etc.

Toate bunurile inamice ar urma să fie administrate de un institut special autonom, care va trebui să aibă o evidență amănunțită a întregului inventar.

Apoi urmează să se treacă la asigurarea continuării activității propriu zise a fiecărei întreprinderi în parte.

În capul institutului ar urma să fie numit un comisar al guvernului, ajutat de un consiliu de 4 membri, care ar da îndrumările necesare.

Administratorii, fie cei numiți de acum, fie alții noi, ar aparține institutului care ar supraveghea și îndruma acțiunea lor.

S'au mai făcut propuneri deasemeni cu bunurile germanilor, unguștilor, etc., cari sunt cetățeni ai țării, dar care au participat sub felurite forme la încercările de hitlerizare ale vieții economice și politice dela noi.

Chestiunea comportă o atențiune deosebită și urmează să fie studiată cu toată seriozitatea pentru a nu ne vedea siliți într-o bună zi să facem apel din nou la streini.

Să pregătim din vreme sămânța de porumb

Asigurarea seminței de porumb trebuie să treacă printre preocupările fiecărui bun gospodar, înainte de venirea iernii.

Foarte adesea ni se întâmplă să vedem primăvara, porumbiști în care abia putem să deslușim rândurile de porumb, s'au plantele mici, abia răsarite, sunt foarte plâpânde. Sigur cauzele pot fi numeroase, printre ele însă cea mai obișnuită la noi, e lipsa unei griji deosebite, în asigurarea seminței de porumb. Semănăm porumbul fără nici o socoteală din sămânța pe care o avem, fără să fi încercat nici cel puțin puterea de încolțire.

O grăsală care nu mai trebuie îngăduia

Semănăm din porumbul, care în timpul iernii a fost păstrat în un loc unde a degerat, s'au care fiind păstrat în un loc unde a degerat, s'au care fiind păstrat grămadă a mucezit. În ambele cazuri germeul a fost distrus, s'au cel puțin i-a fost vătămată puterea de încolțire. S'a văzut astfel adesea porumbiști, care au trebuit să fie întoarse și semănate din nou, cu altă sămânță, de a cărei răsarire, la fel, să nu fim siguri.

O datorie care se impune

În anul acesta, când foarte mult pământ ne rămâne să-l însămânțăm în primăvară, e o datorie a fiecărui agricultor să-și înlesnească încă din iarnă, pe cât e cu putință însămânțarea lui în cât mai bune condițiuni.

Printre aceste înlesniri se numără sigur și asigurarea unei cât mai bune semințe de porumb și iată, cum am putea-o face?

Cum se alege sămânța

Un lan de porumb prezintă totdeauna forme foarte felurite de știuleți, datorită corciturii naturale ce are loc între diferitele soiuri de porumb. Deaceia gospodarul își va alege pentru sămânță, știuleții care reprezintă mai bine soiul pe care îl cultivă, sau vrea să-l cultive. Va căuta ca afară de condiția de a fi din soiul propus pentru cultivare, să îndeplinească și următoarele condiții:

Știuletele să fie mare și sănătos. În cazul când alegerea se face din lan, să fie pe o plantă doi s'au trei știuleți, toți cât mai bine dezvoltati.

Boabele să fie mari și să acopere bine vârful știuletelui. Ciocanul să fie cât mai subțire. Boabele să reprezinte deci un procent cât mai mare, din greutatea totală a știuletelui.

Apoi boabele să fie bine îndesate, astfel ca să nu lase locuri goale între ele.

Toți știuleții aleși după aceste îndrumări, îi vom păstra la un loc. De păstrarea lor vom avea deosebită grije, lucru foarte important, după cum am arătat, în răsărirea boabelor.

Cum să păstrăm sămânța

Știuleții de sămânță îi vom păstra într'un loc, unde să fie feriți de zăpadă s'au frig mare, ce poate să degeze germeul. Asemenea loc găsește ușor gospodarul în gospodăria sa. Astfel se pot păstra în pod, atârnați de grindă, s'au în magazine și camere goale, unde să nu fie însă pericol de șoareci. Lucrul cel mai rău este păstrarea știuleților, pe sub streșina

caselor, unde îngheață, îi plouă, îi ningă și de unde apoi primăvara luăm fără nici o alegere sămânța.

Știuleții, așa cum se găsesc când îi recoltăm din lan, pot să conțină până la 25% din greutatea lor, apă. Puși grămadă chiar în locuri ferite de îng, ploaie și zăpadă, încep să mucezească. Deaceia știuleții de sămânță, vor fi întinși foarte rar în camera în care îi păstrăm, s'au îi vom lega prin două p-nuși (foi), de o grindă ca să se usuce ușor. Se mai pot păstra apoi împlețiți în cununi, care le agățăm tot de grinzi, s'au îi punem pe rafturi de scânduri, așezați unul câte unul. Uscarea este asigurată, iar puterea de încolțire nu suferă cu nimic.

Deci nici de cum nu vom păstra știuleții de sămânță sub streșina caselor, a magazinelor, s'au în porni, unde schimbările de temperatură și umezeala surt așa de mari, ci în magazine, podul caselor, s'au camere bine aerisite. Păstrarea lor este ușurată prin faptul, că numărul de știuleți necesari pentru sămânță, nu e atât de mare la unitatea de suprafață. În funcție de soi variază între 40—100 maximum 200 la hectar.

Să nu uităm că la primăvară vom avea suprafețe mari de însămânțat și deci pe cât cu puțință avem datoria să ne înlesnim însămânțarea lor, în condiții bune, prin înlăturarea greșelilor ce s'ar putea naște din lipsa alegerii și păstrării, în condiții bune a seminței.

Ing. agr. Pop Liviu

Cum stăm cu pădurile

În 1889 aveam în Vechiul Regat, 4.313.709 ha. păduri. În 1919, deși se adaogaseră 3.631.680 ha. păduri din teritoriile aliate, totuși suprafața totală împădurită a României Mari nu însuma decât 7.128.281 ha., ceea ce însemnează că în 30 de ani pădurile Vechiului Regat scăzuseră la jumătate.

În 1939 pădurile totaliză 6.847.941 ha., ceea ce reprezintă o pierdere de încă 280.340 ha., în 20 de ani.

Astăzi, după ultimile socoteli, avem abia 5.337.179 ha. păduri, scăderea datorându-se în cea mai mare parte pierșterii padurii or Ardealului de Nord.

◆ Teascurile de ulei pase sub control

Pentru a se da un mai mare avânt în producția fabricilor de uleiuri vegetale, o delegație a proprietarilor de fabrici, au trimis ministrului de resort o cerere rugând să se ia unele măsuri. Astfel s'a cerut să se introducă un control asupra tuturor teascurilor de ulei dela sate, ca peviitor, acestea să nu mai producă ulei decât numai dela producătorii cari au sămânță proprie. Ca urmare s'a cerut închiderea teascurilor de ulei cari produc mai mult decât cantitatea de 300 kgr. ulei în 24 de ore.

VENIȚI SUB STEAGUL „ASTREI”

BĂTĂLIA FAMILIEI

Cu prilejul adunării generale a Astrei ținută la Sibiu, la 5 Noembrie, noul rector al Universității clujene, d. Alexandru Borza, în cuvântarea rostită în numele Universității, a spus că pe viitor neamul nostru va trebui să dea o mare bătălie, aceea a familiei. Adică să ajungem iar acolo unde am fost acum câteva decenii: la familii numeroase și la sate și la orașe. Căci ce folos dacă România va câștiga „bătălia grăului”, sau a industriei și a comerțului, sau chiar a culturii, a spus d-sa, dacă va pierde „bătălia familiei”? Adică ce folos mare va avea țara dacă vom produce tot mai multe și mai bune cereale sau rase de vite, ori dacă ne vom umplea țara cu tot felul de fabrici, dacă noamul românesc va scădea în număr, din an în an, așa cum se întâmplă din nenorocire, în anii din urmă, în unele ținuturi ale Banatului, și chiar în Ardeal, și nu numai la orașe ci și la sate?

Știu că acest crez este al „Astrei”, scris în fruntea steagului său de luptă mai ales dela România Mare încoace, „Astra” a fost cea dintâi instituție care a atras atențiunea guvernelor și a țării întregi asupra marelui primejdii a scăderii nașterilor în multe regiuni ale țării, și în păturile intelectualilor noștri. Și nu s'a mărginit numai să sune alarma primejdiei ci dela unire până azi a muncii în toate chipurile pentru a sînge acest rău național: cu vorba, cu scrisul, cu broșuri de popularizare, cu întemeierea de organe care să cerceteze pe teren cauzele care determină scăderea nașterilor la români, pentru a le putea înlătura.

E adevăr limpede pentru oricine: un popor mic ca al nostru, dacă, împotriva firii și rânduelilor dumnezeiești, părinții se marginesc la un copil sau doi, începe să alunee spre stingere, spre moarte.

Căci locurile rămase goale după noi, vor fi umplute de alte neamuri cari nu se uita cați copii să aibă, și dacă nu câștigăm „bătălia” pentru familiii bogate în copii, toate celelalte bătălii pentru avuție și bunăstare nu ne vor mai tolosi nouă, ci altor neamuri. E un adevăr la care trebuie să cugete fiecare român. Nu e o vorbă goală, ci o mare primejdie pentru viitorul neamului.

! „Cine-și rupe singur lanțul — scapă de robie!” !

DESPĂRȚĂMINTELE NOASTRE LA LUCRU

Cum a lucrat Astra în regiunile bănățene

Astra Bănățeană și Teatrul Național

Atât cercurile culturale, cât și despărțămintele Astrei Bănățene au sprijinit în modul cel mai larg toate turneele și reprezentațiile Teatrului Național din Cluj, refugiat la Timișoara. La apelul Regionalei, atât despărțămintele cât și cercurile culturale au răspuns cu cea mai caldă însuflețire, pentru a primi în mijlocul lor pe distinșii reprezentanți ai primei noastre scene din Ardeal și Banat.

Universitatea liberă muncitorească din Timișoara

Sub egida Astrei Bănățene și cu concursul Șc. tehnice industr. de băeți din Timișoara, a luat ființă pe ziua de 25 Martie 1944, o Universitate liberă muncitorească la Timișoara.

Scopul ei este de a da o asistență spirituală muncitorimii și meseriașilor români din regiune, — condusă fiind de un comitet de conducere în frunte cu președintele Astrei Bănățene.

Deși în ființă de abia de câteva luni, Universitatea muncitorească a organizat o serie de cursuri de perfecționare profesională pentru lucrători calificați și necalificați.

Astra Bănățeană a pus la dispoziția Universității muncitorești un aparat de proiectie cinematografică, care servește la proiectarea filmelor cu caracter cultural, tehnic-profesional și științific.

Rezultatele obținute până acum fiind din cele mai bune, ne dau convingerea, că și Universitatea muncitorească din Banat și-a început activitatea sub bun augur.

Secția antialcoolică a Astrei Bănățene

Ca și în trecut și în anul acesta, secția antialcoolică a Astrei Bănățene, a depus o adevărată muncă de apostolat, pentru difuzarea în masse cât mai largi a principiilor calăuzitoare a secției antialcoolice cu abținere totală.

Munca neobosită a acestei secții a fost recunoscută și de autorități în diverse ocazii, menționată fiind în mod foarte laudabil în rapoartele respective.

Succesele ei se datoresc în bună parte regretatului ei președinte Petre Ciucur, care era sufletul acestei secții și un fanatic susținător al principiilor ei, decedat în împrejurări tragice, ca

urmare a unui bombardament inamic. Cu Petre Ciucur, Astra Bănățeană pierde pe unul dintre cei mai vajnici colaboratori ai săi.

Sprijinitori „Astrei” Bănățene

Nu putem încheia fără a aminti în acest loc și pe toți sprijinitorii și binevoitorii Astrei Bănățene, cu a căror ajutor s'a putut realiza o bună parte din cele de mai sus. Astfel Astra Bănățeană, pe lângă suma de 800.000 lei, acordată de Institutul de igienă pentru organizarea școlilor țărănești și de igienă și gospodărie, precum și ajutorul Astrei Centrale din Sibiu de 280.000.— lei, a mai primit sprijinul următoarelor instituții:

Industria lânii S. A. Timișoara, 100.000.— lei; Banca Timișoarei S. A., 95.000.— lei; Primăria Municipiului Timișoara, 40.000.— lei; Asociația Fabricanților din Banat, 20.000.— lei; Intreprinderile Electromecanice Timișoara, Industria Romană de Piele S. A. și Fabrica de pălării S. A., câte 10.000.— lei; Romitex S. A.; Carlton S. A., Alba S. A., Fabr. Progresul S. A., Fabr. de panglici S. A., Uzinele Dura S. A., Prima fabr. de încălțăminte S. A., toate din Timișoara și Fabr. Moara și Țesătoria din Lugoj câte 5.000.— lei; Fabrica Florida S. A., Banca Creditul Român S. A. și Banca Albina suc. Timișoara câte 2.000.— lei.

Din toate cele expuse până aici reiese în mod neîndoios, că deși în împrejurări extrem de grele, Astra Bănățeană a căutat să-și îndeplinească îndatoririle. Dacă ele nu au putut fi îndeplinite și întotdeauna îndeplinite, unele poate nici chiar atinse, se datorește pe de o parte situației actuale, când majoritatea colaboratorilor principali, membrii ai corpului didactic, sunt concentrați, iar comitetele descomplete, încă unele celule au rămas fără îndrumători; iar pe de altă parte ele se datoresc neajunsurilor de ordin material, care au stânjenit mult activitatea din anul acesta. Apelurile făcute de noi cu extremă jenă diferitelor instituții financiare și industriale au avut, cu excepția a două cazuri, rezultate relativ salbe.

Pentru campania anului viitor, Astra Bănățeană dorește să intensifice pe teren acțiunea pentru înfrățirea de

celule noi ale organizației și în comunele unde nu există încă.

Își propune apoi să facă o amplă revizuire a tuturor bibliotecilor sătești, completându-le și punându-le în funcțiune efectiv. Deasemenea și în legătură cu aceasta vom da un impuls mai puternic Revistei Regionalei „Revista Banatului”, care a pornit acum pe un drum bun, eventualele lipsuri ale ei fiind inerente neajunsurilor materiale cu care luptă Astra Bănățeană.

Editura are în program reeditarea calsicilor Bănățeni în ediții complete, monografiile bănățenești, biografiile bărbajilor de seamă ai Banatului, teatre sătești, folclor bănățean, jocuri ș. a.

Școlile țărănești pe viitor am dori să le generalizez, iar unele să fie chiar permanentizate, — dând premii de încurajare pentru igiena casei, puericultură, alimentație ș. a. m. d.

La oraș, preocuparea principală va rămâne muncitorul român, în care scop vom căuta să dăm maximum de randament cursurilor Universității libere muncitorești.

Și în sfârșit, preocuparea principală actuală va rămâne problema denataității Banatului, care prin studiile făcute de Oiciul de studii și documentare a Astrei Bănățene, după un început mult promițător, va intra în anul viitor, într'un program de practică realizări.

Am făcut o expunere succintă a activității Astrei Bănățene, urmând ca detaliile activității despărțămintelor și cercurilor culturale să fie publicate în Revista Banatului, după ce aceste organizațiuni, cât și Regionala, își vor fi ținut adunarea generală, lucru care în situația actuală, din cauza presiunii aiarmelor îndecosebi în regiunea noastră, nu se poate face.

Dar chiar dacă anumite acțiuni ale noastre sunt temporar stânjenite de asprimea timpurilor prin care trecem, totuși, și cu atât mai mult în situația actuală, Astra Bănățeană stă neclintită la post, depunând eforturi încă mai mari, pentru realizarea programului ei de interes cultural și național.

Țineretul adult al satelor și orașelor noastre găsește în „Foia Poporului” națământul sănătos pentru cultivarea sufletului și a bunelor însușiri.

„Neamul nostru, azi, când intră într'o nouă viață nu se află, din punct de vedere social și mai ales economic, pe plan de egalitate cu neamurile conlocuitoare, maghiari și sași. Cu toată bogăția zestrei noastre firești, cu toată munca și jertfa, noastră dealungul veacurilor pline de lupte, noi ne aflăm azi față de ei, dacă nu în situația proletarului față de capitalist, în orice caz în situația omului trudit față de omul privilegiat. Noi nu dorim să le răpim nimic din drepturile, cari le revin în mod firesc. Dar nimeni nu ne poate nega dreptul nostru de a cere ca Statul Român să ocrotească, în mod special, poporul nostru care doar el a luptat și jertfit, mai mult ca oricine, pentru apărarea și rodirea acestui pământ totdeauna românesc, să ridice poporul nostru fără zăbavă la același nivel de armatură socială și mai ales economică, pentru ca să poată porni apoi la drum nou și să-și depășească forțele sale, dacă nu totdeauna în prietenească emulație, cel puțin în loială concurență cu ceilalți. Nimeni nu ne poate nega dreptul, să cerem, ca din sângele sutelor de mii de ostași români, vărsat doar pentru apărarea și propășirea patriei noastre scumpe să răsară, în primul rând, dreptate pentru noi și nu privilegii noi pentru alții”.

Din cuvântarea d-lui Prof. IULIU MOLDOVAN, rostită cu ocazia deschiderii adunării generale a Asociațiunii „Astra”, din acest an.